

1. LEDEN 1993

ROZDĚLENÍ ČESKOSLOVENSKA A DEN OBNOVY SAMOSTATNÉHO ČESKÉHO STÁTU

Anotace:	1. ledna roku 1993 se uzavřel dramatický příběh dělení Československa. Na mapě Evropy se objevily dva nové státy, Česká republika a Slovenská republika. Vztahy Čechů a Slováků procházely ve 20. století dramatickými proměnami, které často zanechávaly v příslušnicích obou národů pocity křivdy, ale dnes, třicet let po rozdělení, máme zcela nekonfliktní a přátelské vztahy. Aktivita nejprve mapuje základní znalosti žáků a jejich vztah ke Slovensku, včetně jazykové blízkosti, její těžiště pak směřuje k rekapitulaci základních mezníků našich společných dějin, k přemýšlení o tom, co rozdělení společného státu v roce 1993 Čechům i Slovákům přineslo a o co naopak oba národy přišly. Žáci pracují se stylizovanými popisy přelomových událostí československé státnosti, fotografiemi, grafy a časovou osou. Závěrečný úkol pro domácí práci vede žáky k pátrání, zkoumají, jak vnímá rozdělení společného státu jejich rodina či nejbližší okolí.
Vzdělávací oblasti a obsahové vzdělávací okruhy:	ZV a GV: člověk a společnost, jazyk a jazyková komunikace OV: společenskovední vzdělávání / občanský vzdělávací základ, jazykové vzdělávání a komunikace
Průřezová témata:	ZV a GV: OSV, VDO (ZŠ) OV: OVDS
Klíčové kompetence:	ZV a GV: k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské OV: k učení, k řešení problémů, komunikativní, personální a sociální, občanské kompetence a kulturní povědomí
Doporučený věk:	14+
Cíle:	Žáci: <ul style="list-style-type: none"> ▪ zjišťují nové informace a souvislosti o našich slovenských sousedech ▪ se prostřednictvím obrazových materiálů a dobových textů seznámí se základními milníky společné historie Čechů a Slováků ▪ zjišťují, jak vnímá rozdělení společného státu jejich rodina či nejbližší okolí, učí se klást otázky a diskutovat
Délka:	45 min.
Pomůcky:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MATERIÁLY (A/B/C) PRO ŽÁKY ▪ PRACOVNÍ LISTY

Postup:

1. Řekneme žákům, že mohou úkoly seřazené v pracovním listu plnit samostatně nebo ve skupinách. Skupinová práce vede ke spolupráci, doporučujeme ji jako vhodnou pro některé úkoly, které jistě vyvolají diskusi ve třídě. Je důležité, aby žáci věděli, že se při práci mají mezi sebou bavit, sdělovat si navzájem své postřehy, pocity a pomáhat si při formulování odpovědí.
2. V úvodní části hodiny vyzveme žáky, aby pracovali jen s úkolem 1, který může podnítit jejich zájem o Slovensko a Slováky. Je to země, kterou znají jen ze vzpomínek rodičů a prarodičů, z filmů či poslechu starších písni populární hudby. Narodili se už do České republiky. Vyzkoušejí si v praxi elementární znalost slovenštiny, kterou oproti generacím svých předků neovládají tak jistě a samozřejmě.
3. Požádáme žáky, aby si pečlivě prostudovali čtyři TEXTY a čtyři FOTOGRAFIE k úkolu 2 (pročetli je, prohlédli a srovnali). Na základě svých vědomostí o základních událostech československých dějin minulého století, které získali v hodinách dějepisu nebo z jiných zdrojů, po vzájemné rozpravě svá rozhodnutí zaznamenají pod připravenou časovou osu. Připraví si zásobu argumentů, proč stylizované popisy událostí významných mezníků československé státnosti a konkrétní fotografie přiřadili k daným letopočtům.
4. Úkol 3 je určen pro domácí práci, žáci se při jeho plnění musejí pobavit se svými rodiči, prarodiči, případně staršími lidmi ze svého okolí, aby zjistili, jak se na rozdělení společného státu dívají s odstupem času. Mohou zorganizovat vlastní malou anketu a svá zjištění pak konfrontují s grafy průzkumu veřejného mínění.
5. Aktivitu uzavírá poslední úkol 4, který vychází z poznatků získaných při plnění předchozích úkolů i zjištění z „domácí“ ankety. Přiměje žáky k přemýšlení o tom, co přineslo rozdělení společného státu Čechům dobrého a o co jsme naopak přišli.

Reflexe:

Závěrem nad žákovskými odpověďmi shrneme klíčové události společných dějin Čechů a Slováků a zrekapitulujeme, co nového se dozvěděli o Slovácích při diskusi ve třídě i rozhovorech s rodiči a prarodiči.

1. LEDEN 1993

MATERIÁLY

A) TEXTY

A

Po krutých bojích válečných nastal vytoužený mír. Do republiky se vrátil předválečný prezident, očekává se brzké potrestání válečných zločinců, zúčtování s Němci, Maďary a jinými zrádci či kolaboranty. Novou, opět sjednocenou zemi Čechů a Slováků čekají světlé zítřky, Rusínům z Podkarpatské Rusi přejeme šťastný a spokojený život v zemi našich osvoboditelů.

B

Po několika letech napětí se na politické mapě Evropy objevují místo jednoho státu s dlouhou společnou historií státy dva. Spory mezi představami českých a slovenských politiků o tom, jak se má stát jmenovat (tzv. pomlčková válka), jak má fungovat, jestli jako federace, „dvojdomek“, nebo stát, jehož každá část bude mít v budoucnu vlastní hvězdičku v Evropské unii, vyvrcholily nakonec dohodou o rozdělení společného státu.

C

Válka, to kruté slovo! Skončila, do vlasti přijíždějí legionáři, někteří po dlouhé anabázi, lidé oslavují samostatnost a pád říše, ke které naše vztahy během času povážlivě ochladly. V jednom státě budou žít pospolu mnohé národy, Češi, Slováci, Rusíni, Němci, Maďaři, Poláci, Židé i Romové. Budeme mít svobodu, demokratickou ústavu, světaznalého i světem respektovaného prezidenta a skvělou budoucnost!

D

Česko-slovenská republika je už jen vzpomínkou. Nyní se oba národy ubírají svou vlastní cestou. Češi míří pod ochranu mocné říše a jejího vůdce, jejich zemi bude nyní řídit protektor, zatímco Slováci si budou vládnout sami v nově vzniklé republice. Prezidentský úřad v zemi zastává kněz, který silně prosazuje slovenské národní cítění, a pořádek v zemi zajišťují gardisté.

1

2

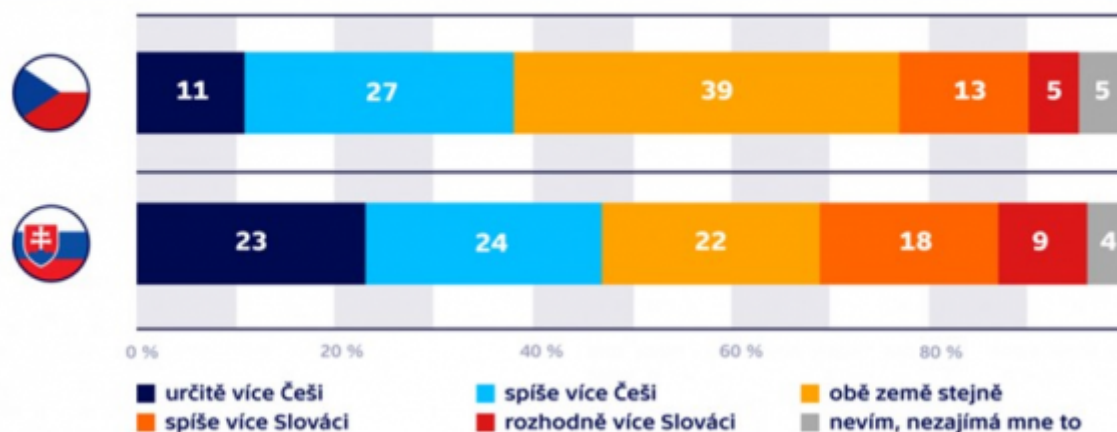
3

4

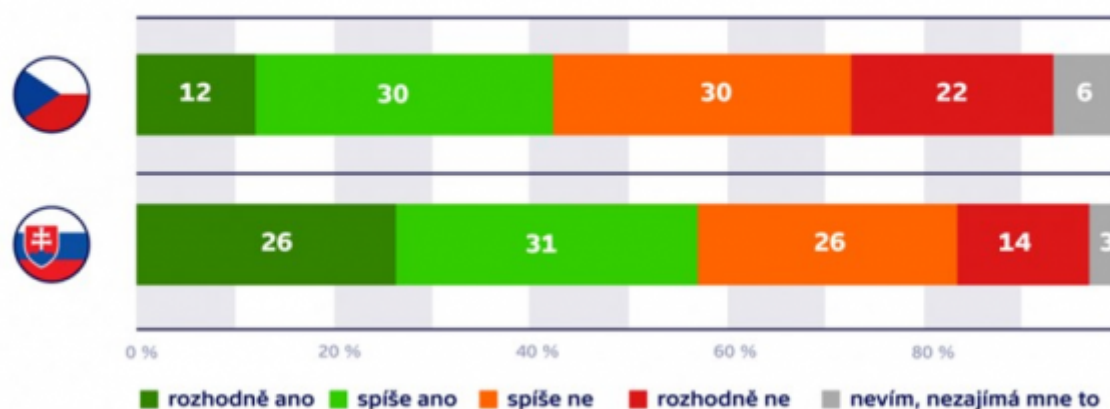
a)

Získali rozdělením Československa více Češi, nebo Slováci?

b)

Bylo podle Vás rozdělení Československa v roce 1993 správné?

Zdroj: Median pro Českou televizi a RTVS, prosinec 2017

Zdroje obrázků:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Martinsk%C3%A1_deklarace

<https://hnonline.sk/history/nove-dejiny/1906368-ke-d-uz-cesko-slovensko-nemalo-sancu>

<https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2334373-jako-spravne-hodnoti-rozdeleni-ceskoslovenska-spis-slovaci-i-kdyz-podle-nich-vice>

<https://www.vtedy.sk/galeria/vznik-slovenska-republika/3?currentPhoto=2>

<https://www.trend.sk/spravy/kviz-otestujte-svoje-vedomosti-sile-ceskej-slovenskej-ekonomiky>

1. LEDEN 1993

PRACOVNÍ LISTY

A) CO VÍME O NAŠICH NEJBLIŽŠÍCH SOUSEDECH?

Napiš pět slov, která tě napadnou, když se řekne „Slovensko“.

-
-
-
-
-

V jedné větě vyjádři svůj vztah ke Slovensku. Můžeš použít nabízené úvodní věty a svou myšlenku doplnit do libovolné z nich:
Je to země, která... / Je to země, o které... / Je to země, kterou... / Je to země, se kterou...

Svou větu přelož do slovenštiny. Pokud budeš v úzkých, použij internetový slovník.

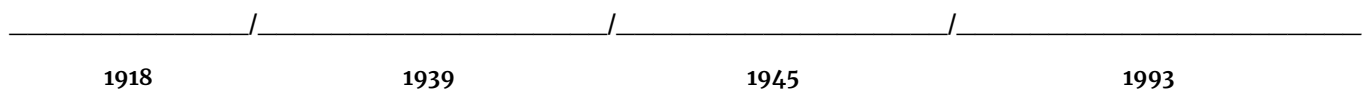
Zapiš, co tě při překládání překvapilo.

B) ČESKOSLOVENSKÝ PŘÍBĚH VE 20. STOLETÍ

I. Vzpomeňte si na vše podstatné, co jste se dozvěděli v hodinách dějepisu o základních událostech československých dějin minulého století. Přečtete si čtyři TEXTY popisující důležité dějinné situace a přemýšlejte o nich: Na základě vyhodnocení informací, které jsou v nich uvedeny či naznačeny, je postupně přiřazujte k letopočtům na časové ose. K jednotlivým událostem zjistěte na internetu jména politických osobností, Čechů a Slováků, které měly na tehdejší události zásadní vliv, a zaznamenejte si je také.

II. Následně k událostem a letopočtům přiřazujte OBRÁZKY a vysvětlete, proč jste právě tento obrázek přiřadili k danému letopočtu a TEXTU (důvodů / argumentů / indicií může být i více...).

TEXT:

OBRÁZEK:

C) ČESKOSLOVENSKÝ ROZVOD VE VZPOMÍNKÁCH STARŠÍ GENERACE

I. Úkol na doma. Promluvte si se svými rodiči, prarodiči, případně staršími lidmi z vašeho okolí (sousedé, učitelé ve škole) a zjistěte, jak se na rozdělení společného státu dívají s odstupem času. Vymyslete si otázku, kterou jim položíte, a udělejte ve svém okolí malou anketu. Jejich vyjádření zformulujte do několika vět (zapište vzpomínku či názor alespoň tří osob).

II. Shoduje se vzpomínka některého z účastníků tvé ankety se smyslem tohoto obrázku? Pokud ano, vysvětlete význam obrázku a přečtete vzpomínku, která se vám k němu hodí.

D) CO JSME ZÍSKALI? CO JSME ZTRATILI?

Do připravených polí запиšte, co Čechům přineslo rozdělení společného státu podle vás dobrého a o co jsme naopak přišli.

CO JSME ZÍSKALI?

CO JSME ZTRATILI?